

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 207,002103

ת נ "ך

לבתי ספר דתיים

יחידת לימוד אחת לנבחנים המשלימים ל-3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	תורה: דברים	—	(16x3)	—	48 נקודות
פרק שני	—	נביאים: מלכים ב, ירמיה	—	(16x2)	—	32 נקודות
פרק שלישי	—	כתובים: עזרא ונחמיה	—	(10x2)	—	<u>20 נקודות</u>
						סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון — תורה: דברים (48 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה) ועל שתיים מהשאלות 2-5 (16 נקודות לשאלה).

1. יחידת "הארץ הטובה" — חובה

א. עיין בפרק ח', פסוקים א'-ו'.

(1) הסבר בלשונך את שני הנסים שבפסוק ד'.

(2) מהו הניסיון שניסה ה' את בני ישראל באמצעות המן?

כתוב שתי דעות שלמדת.

(5 נקודות)

ב. עיין בפרק ח', פסוקים ז'-י'.

(1) צטט והסבר שלושה שבחים של ארץ-ישראל המוזכרים בפסוקים אלה.

(2) "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכָּתָּ" (פסוק י').

רמב"ן: "ורבותינו קיבלו שזו מצוות עשה".

לפי רמב"ן, הסבר את דעת רבותינו. כתוב פירוש נוסף שלמדת למילים המצוטטות

מפסוק י'.

(5 נקודות)

ג. "כֹּה אָמַר ה' זְכֹרְתִי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ ... לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה".

(ירמיה, פרק ב', פסוק ב').

(1) לפי ירמיהו, מהו החסד שזכר ה' לבני ישראל?

(2) כתוב הבדל אחד בין הזיכרון המתואר ב**דברים**, פרק ח', פסוק ב' ובין הזיכרון

המתואר ב**ירמיה**, פרק ב', פסוק ב'.

(6 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 2-5 (לכל שאלה – 16 נקודות)

2. יחידת "לא תוכל להתעלם"

א. בן סורר ומורה

עיין בפרק כ"א, פסוקים י"ח-כ"א.

(1) צטט שלושה ביטויים שמציינים את החטאים של הבן, מן הפסוקים האלה.

(2) לפי פירוש שלמדת, הסבר בלשונך שניים מן הביטויים שציטטת בתת-סעיף (1).

(5 נקודות)

ב. (1) לפי פירוש שלמדת, הסבר את מטרת הענישה החמורה של "בן סורר ומורה".

(2) בהענשת הבן יש גילוי של אחריות. כלפי מי מתבטאת האחריות? הסבר שתי אפשרויות.

(5 נקודות)

ג. ציין מצווה אחת נוספת מיחידת "לא תוכל להתעלם", שבה באה לידי ביטוי האחריות של

המנהיגים. הסבר מה מנעו המנהיגים בפעילותם, וכיצד עשו זאת.

בסס את תשובתך על הכתוב.

(6 נקודות)

3. יחידת "פתח תפתח"

א. עיין בפרק כ"ד, פסוקים י"ד-ט"ו.

(1) הסבר את הציווי "בְּיֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ" (פסוק ט"ו).

(2) צטט את הנימוק לציווי זה והסבר את הנימוק, לפי פירוש שלמדת.

(5 נקודות)

ב. "לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ... לֹא תִלֵּין פְּעֻלַּת שְׁכִיר" (ויקרא, פרק י"ט, פסוק י"ג).

"לֹא תַעֲשֶׂק שְׁכִיר עֲנִי וְאֶבְיוֹן" (דברים, פרק כ"ד, פסוק י"ד).

(1) מדוע חזרה התורה בדברים על האיסור שנכתב בויקרא?

ענה על פי פירוש שלמדת.

(2) עיין בפסוק ט"ו.

רש"י (לפסוק ט"ו): "והיה בך חטא – מכל מקום, אלא שממהרים ליפרע על ידי הקורא".

מהי השאלה שרש"י עונה עליה, ומהי תשובתו?

(5 נקודות)

ג. עיין בפרק כ"ד, פסוק ו' ופסוקים י'-י"ג.

ציין שתי הלכות בדיני משכון שנועדו להגן על העני.

הסבר כיצד כל אחת מן ההלכות מגנה על העני.

(6 נקודות)

4. יחידת "מצוות ההנהגה"

- א. עיין בשמות, פרק י"ח, פסוקים י"ז-כ"ו.
- (1) על פי עצת יתרו למשה, ציין שלוש מן התכונות הדרושות לשופט.
- (2) על פי פסוקים כ"א-כ"ב, תאר את מבנה מערכת המשפט שהציע יתרו.
(5 נקודות)
- ב. (1) עיין בדברים, פרק ט"ז, פסוקים י"ח-כ', ובפרק י"ז, פסוקים ח'-י'.
מה הם בתי הדין שמתוארים בפרק ט"ז, ומהו בית הדין שמתואר בפרק י"ז?
- (2) עיין בדברים, פרק י"ז, פסוקים י"ב-י"ג.
לפי פירוש שלמדת, הסבר מהו החטא של "זקן ממרא", ומדוע עונשו חמור כל כך.
(5 נקודות)
- ג. עיין בשמואל א, פרק ח', פסוקים א'-ה'.
- מה הייתה הטענה של זקני ישראל כלפי בני שמואל?
בסס את הטענה של זקני ישראל על הכתוב בדברים, פרק ט"ז.
(6 נקודות)

5. יחידת "דיני המלחמה"

- א. עיין בפרק כ', פסוקים י'-י"ב.
- (1) הסבר את הציווי שבפסוק י'.
- (2) תאר בלשונך את שני המצבים האפשריים שבפסוקים י"א-י"ב.
(5 נקודות)
- ב. רמב"ן (לפסוק י'): "כי תקרב אל עיר - במלחמת הרשות הכתוב מדבר [...] לשון רש"י.
אבל [לדעת רמב"ן] ... אפילו במלחמת מצווה היא".
- (1) מהי השאלה שרש"י ורמב"ן חלוקים עליה?
- (2) מהי התשובה של כל אחד מהם?
(5 נקודות)
- ג. עיין בפסוק ט"ז.
- רשב"ם: "לא תתּיָה כל נשמה - כשתבוא להילחם עליהם לא תקרא להם לשלום [...] אבל אם יבואו אליך מדעתם להיות עבדיך קודם שתלך עליהם כמו הגבעונים יכול אתה להחיותם".
- (1) לפי רשב"ם, מהו התנאי שבו לא חל הציווי האמור בפסוקים ט"ז-י"ז?
- (2) מהו המקרה שרשב"ם מציין בדבריו?
(6 נקודות)

פרק ב — נביאים: מלכים ב, ירמיה (32 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 6-8 (16 נקודות לכל שאלה).

6. עיין בירמיה, פרק כ"ו, פסוקים א'-י"א.

א. (1) "וַנִּתְּנִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה כְּשֶׁלָּה" (פסוק ו').

מה ירמיהו מנבא במילים האלה?

(2) מה רצו הכוהנים, הנביאים והעם לעשות לירמיהו בעקבות נבואתו?

על פי פירוש שלמדת, הסבר מדוע הם רצו לעשות את המעשה הזה.

(6 נקודות)

ב. (1) עיין בפסוקים י"ז-י"ט.

לשם מה זקני הארץ מזכירים בפסוקים האלה את מיכה הנביא?

(2) עיין בפסוקים כ'-כ"ג.

לשם מה מוזכר בפסוקים האלה אוריהו בן שמעיהו?

(6 נקודות)

ג. עיין בדברי הימים ב, פרק כ"ד, פסוקים כ'-כ"ב.

(1) מה עלה בגורל זכריה בעקבות נבואתו?

(2) הגורל של זכריה מדגיש את הסכנה שבה היה נתון ירמיהו. הסבר מדוע.

(4 נקודות)

7. א. (1) עיין בירמיה, פרק א', פסוקים א'-ג'.

על פי מה שלמדת בספר מלכים ב, פרקים כ"ב-כ"ד, ציין מי מהמלכים בתקופת

הנבואה של ירמיהו עשה הישר בעיני ה', ואילו מלכים עשו הרע בעיני ה'.

(2) עיין בפסוקים ד'-ה'.

מה מיוחד בבחירת ירמיהו לנביא?

(6 נקודות)

ב. עין בירמיה, פרק א', פסוקים י"א-ט"ז.

(1) כתוב בלשונך מה ראה ירמיהו במראַה הראשון, ומה הייתה משמעות המראַה.

(2) כתוב בלשונך מה ראה ירמיהו במראַה השני, ומה הייתה משמעות המראַה.

(6 נקודות)

ג. (1) עיין בשמות, פרק ד', פסוקים א'-ט'.

על פי פסוקים אלה, למי היו מיועדים האותות שקיבל משה?

(2) למי היו מיועדים המראות שראה ירמיהו? בסס את תשובתך על הכתוב.

(4 נקודות)

8. א. עיין בירמיה, פרק ל"ו, פסוקים א'-ג'.
(1) מהו האירוע המרכזי שהתרחש בשנה שבה נאמרה הנבואה שבפרק ל"ו?
היעזר בפרק כ"ה, פסוק א'.
(2) על פי פרק ל"ו, פסוקים ב'-ח', ציין סיבה אפשרית אחת לציווי של ה' על ירמיהו לכתוב את נבואתו על מגילת ספר.
(6 נקודות)
- ב. עיין בפרק ל"ו, פסוקים י"ד-כ"ו.
(1) מה הייתה התגובה של השרים למשמע דברי המגילה מפי ברוך, ומה הייתה התגובה של המלך למשמע דברי המגילה?
(2) מה היו התגובות של השרים על המעשה של המלך? ציין שתי תגובות.
(6 נקודות)
- ג. עיין במלכים ב, פרק כ"ב, פסוקים ח'-כ'.
(1) מהו ההבדל בין התגובה של המלך יאשיהו על הכתוב בספר התורה שהוא מצא ובין התגובה של המלך יהויקים על הכתוב במגילת הנבואה של ירמיהו?
(2) מה הובטח ליאשיהו בעקבות תגובתו?
(4 נקודות)

פרק ג — כתובים: עזרא ונחמיה (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 9-11 (10 נקודות לכל שאלה).

9. א. עיין בעזרא, פרק ד', פסוקים א'-ה'.

(1) מה ביקשו צרי יהודה ובנימין מזרובבל, ומה היה הנימוק לבקשתם?

(2) מה היו התגובות של צרי יהודה ובנימין על הסירוב של זרובבל להיענות לבקשתם?

(3 נקודות)

ב. בפרק ד' ובפרק ו' ניסו צרי יהודה ובנימין לעצור את בניית החומה.

(1) מה הייתה התוצאה של כל אחד משני הניסיונות?

(2) מה גרם להבדל בין התוצאות של שני הניסיונות?

(7 נקודות)

10. עיין בתרגום לעברית של עזרא, פרק ז', פסוקים כ"ה-כ"ו:

"כה) וְאַתָּה עֲזָרָא, כְּחֻכְמַת אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר בְּיָדְךָ מִנֵּה שׁוֹפְטִים וְדִנָּיִם, אֲשֶׁר יִהְיוּ דָנִים אֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַנָּהָר, אֶת כָּל יוֹדְעֵי דֵת אֱלֹהֶיךָ, וְאֲשֶׁר אֵינּוּ יוֹדְעֵי - תוֹדִיעֵנוּ.

(כו) וְכָל אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה עוֹשֶׂה דֵת אֱלֹהֶיךָ וְדֵת הַמֶּלֶךְ, בְּמֶרֶץ הַדִּין יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בּוֹ, אִם לְמוֹת אִם לְגִלוּת, אִם לְעֹנֶשׁ כְּסָפִים וְלְאַסּוּרִים".

א. ציין שתי מערכות חוקים שהמלך ארתחשסא מציין בדבריו, ושלשה מן העונשים שעזרא

רשאי להטיל על מי שאינו ממלא את החוקים האלה. (7 נקודות)

ב. מה היה היחס של המלך ארתחשסא לאמונת ישראל? ציין שתי הוראות מהאיגרת שבהן

בא לידי ביטוי יחס זה. (3 נקודות)

11. נחמיה, פרק ב'.

א. (1) עיין בפסוקים א'-ה'.

מהו הכינוי של נחמיה לירושלים בתשובתו על שאלת המלך ארתחשסא, ומה הייתה

המטרה של השימוש בכינוי זה דווקא?

(2) עיין בפסוקים י"א-ט"ו.

מהי מטרת הסיור הלילי של נחמיה?

(7 נקודות)

ב. עיין בפסוקים י"ז-י"ח.

ציין שני נימוקים, אחד מפסוק י"ז ואחד מפסוק י"ח, שבהם שכנע נחמיה את אנשיו לבנות

את חומת העיר. (3 נקודות)

בהצלחה!